

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinском“
(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu «Objavitelju Dalmatinском» i «Smotri Dalmatinskoj» za Austro-Ugarsku Kr. 10.—; samom «Objavitelju Dalmatinском» Kr. 6.—; samoj «Smotri Dalmatinskoj» Kr. 6.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmerno. Pojedini brojevi stoe 10 para, a zastareni para 20.

Pitanja za predbrojbu, uz koja nema dotičnih sveta, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvrstbe, uz koja nema prilične preplate, biti će povraćena. — Preplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šaljati «Uredu Objavitelja Dalmatinског u Zadru».

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

Kraljevina Poljska.

Proglašenje Kraljevine Poljske.

Kraljevina Poljska i Previšnje ručno pismo za Galiciju.

BEĆ, 5. Današnja «Wiener Zeitung» dononosi ovo Previšne ručno pismo.

Dragi d.r pl. Koerberu!

Prama onome što smo uglavili Ja i Njegovo Veličanstvo Car njemački, stvorile se od poljskih kraljeva što su Naše hrabre vojske otele ruskome gospodstvu, samostalnu državu sa naslijednom monarhijom i konstitucijskim ustavom.

Ovom prigodom pomisljamo dirljuta srca na to-like dokaze odanosti i vjernosti, što Mi je zemlja Galicija dala tokom Moga vladanja, i velikih i teških žrtava što je ta zemlja, koja je za ovoga rata izložena najžešćem neprijateljskom udarcu, morala da prinese u interesu pobjede odbrane istočne državne granice, i što joj obezbjeđuju trajno pravo na Moje najvrću očinsko staranje.

Moja je stoga volja, da se u času, kad ta nova država počne da poštuje, uđijeli napored s tim razvojom, i zemljilj Galiciji pravo da samostalno uredi svoje zemaljske posle do pune mjeze onoga, što je u skladu sa njenim pripadanjem državnoj cijelini i napretku, te da se tim dade pučanstvu Galicije jamtvo za njegov nacionalni i gospodarski razvitak.

Dok Vam ovo Moje namjere objavljujem, na- lažem Vam, da izradite i Meni prikažete prijeđole sposobne da se zakonito u djelu privede.

Beć, 4 novembra 1916.

Franjo Josip s. r.

Koerber s. r.

BEĆ, 5. «Wiener Zeitung» u poluslužbenom komentaru ručnom pismu d.r Koerberu u pogledu Galicije, kaže: Jasno je, da obrazovanje samostalne poljske države na sjevero-istoku Monarhije neće ostati bez uticaja na tok prilika u zemlji Galiciji.

Uslijed toga nužno je, da se te prilike prilagode stanju kako zakonodavstva tako i uprave. Buduć da je ministar predsjednik dobio nalog, da izradi zgodne prijedloge za preuređenje stvari, to će biti zadatak Vlade, da pronađe oblike i udari putem koji budu jamčiti da će se to izvršiti u duhu izjavljenih namjera.

Duboki utisak, što će ovo ručno pismo u Galiciji izazvati, biće bez sumnje moćna pobuda, da posljedice koje su nastale od neposrednog udarca svjetskog rata, što brže prebrdi, nadom u srećniju budućnost, te tim stvoriti temelj za sporazum između dva plemena što živu u zemlji.

Ovaj dogovor je ručnog pisma znaci epohalan dogajaj u povijesti zemlje, pa se možemo nadati, da će se velikodušne vladareve namjere, što se u ručnom pismu izlazu, ispuniti u moćnom procvatu zemlje.

Droglašenje u Lublinu i Varšavi.

BEĆ, 5. Danas, u nedjelju, objavljeno je u Lublinskoj generalnoj guberniji ovaj proglos:

Stanovnicima generalne gubernije Lublinske!

Njegovo Veličanstvo Česar austrijski i apostolski Kralj ugarski i Njegovo Veličanstvo Car njemački, tvrdio se uzdajući u konačnu pobjedu svog oružja i

vogjeni željom, da sretnoj budućnosti privedu poljske kraljeve, što su njihove hrabre vojske, sa teškim žrtvama, otele ruskom gospodstvu, složile se u tome, da od tih krajeva stvore samostalnu državu sa naslijednom monarhijom i konstitucijskim ustavom. Tačnije odreganje granica poljske kraljevine ostaje pridržano. Nova će kraljevina naći u priključku sa obim saveznim Vlastima Jamstva, koja joj trebaju za slobodni razvoj svojih snaga. U vlastitoj će se vojski dalje očuvati slavne tradicije poljske vojske prijašnjih vremena, i uspomena na poljske hrabre suborce u velikome sađašnjemu ratu. Njena organizacija, obrazovanje i vođstvo uređiće se zajedničkim sporazumom.

Savezni Vladari goje pouzdano nadu, da će se želje za državnim i nacionalnim razvojem kraljevine Poljske sada ispuniti, a to sa dužnim obzirom na opće političke prilike Europe i na dobro i sigurnost vlastitih zemalja i naroda.

Ali velike zapade susjedne Vlasti kraljevine Poljske rađenoće će gledati, kako na njihovoj istočnoj granici novano niče i procvaćuje slobodna i sretna država, koja se veseli svome nacionalnom životu.

Po Previšnjoj zapovijedi Njegova Veličanstva Cesari austrijskog i apostolskog Kralja ugarskoga

Generalni guverner (potpisani) Kuk.

Savremeni slični proglos objavljen je danas u guberniji Varšavskoj.

LUBLIN, 5. Proglašenje ustanovljenja kraljevine Poljske proslavljen je vanredno svećano. U velikoj dvorani gubernijske palače, pred kojom se sakupila sva sira naroda, generalni vojnički guverner F.Z.M. Kuk pročita proglos pred oficirima i činovnicima generalne gubernije, pred predstavnicima njemačke vlade pl. Bilošom, generalnim upraviteljem lublinske dijeceze, zastupstvom lublinskog pučanstva i seoskih općina, veterancima iz god. 1863., te časnicima i momcima poljskog pomognog zboru; zatim je kazao:

«Ovim su Vam savezni vladari najsvjećanije zajamčili uskrsnuće kraljevine Poljske. Ovo je činjenica koja se više ne može obataliti. Generalni je guverner završio kličuti u poljskom jeziku sretnoj budućnosti kraljevine Poljske. Svi prisutni odusjevljeno prihvatiše poklic, a čete iskazali počast; vojnička muzika zasvira na narodnu himnu.

Na glavnoj poljani, gdje se slegao nepregledan svjet, zaori dugi neprestani poklic: Niech zuje! Na svim zgradama generalne gubernije izvješene su, uz austrijsko-ugarske zastave, na- rodne zastave poljske.

Zatim je u ime pučanstva odgovorio generalnom guverneru potpredsjednik centralnog pomognog odbora Stecki ovom besjedom:

«Zajedničku odluku dviju visokih Vladara prihvatismo sa dubokim uzbujenjem i, sa jednako dubokim shvaćanjem znamenitosti tog čina. Tu se s pravom naglasila nužda, da se uzmu u obzir opće političke prilike Europe. Te ćemo se pametne opomene vjerno držati, jer smo uvjereni, da o tome odvisi sretna budućnost poljskog naroda, trajanje i razvoj njegove države. Tvrdi se oslanjanje na svome prirodnim i nacionalnim temelju, vezana zahtvalnošću i s prijateljstvom sa onima čijoj će mudrosti i pravčnosti biti dužna svog postojanja, poljska će država uvijek spominjati imena onih velikih vladara, kojima danas kličemo «živio».

Zatim govornik kliknu «živio» Franu Josipu i

danasm ne izvučem dlaku iza uha, ne ću se smiriti . . .

Hoće mudre i zasoljene glave, da je slučaj prazna i isprazna riječ, a da se sve na ovome svjetu događaj po stalnim i određenim zakonima. Kako bilo da bilo — slučaj, šta li, bi, da, gdje me ono jutros ostavile, sad me i zatekle Šimakova i Markišina majka. U ručna doba ponijele one na glavi u polje s vrhom pune zdjele pure, a ruci u kabliću varenike, te se ovo sade laganje i sa praznim, te čak obližanim zdjelama natrag vraćaju. Prostran je težak na iču, jer motika na trudnome tegu iskrvoliči i istraga, te čeljadi izgladni, da bi na vuka najalo, da ga čereći i komada.

Popostale one na raskršcu, izdigd se ja sa prizide u i razgovoru, ovo ja, ovo one — iznajgoj izvore jutrošnjim Markišinim ogojnjim suzama.

Jučer Šimak na svoj vjetar i u prostranu kućnu Bristavaču, zornu i travom cibulatu ogradijao blago, a Markiš se sa svojim osamio iz Orlovače. Između škropa, strmoglednih i prozajnih jamećina, na rizičnu, jezovnu i pogibelju nestalo mu koze «Kril». Da bi je tražio, čeljadi se smete i ne zna, sa koga bi kraja, kad, kud god udario, opet si u vrzinu kolu po onim vječnim izbočinama na skoku, da vadzan utaman bazas, ispotiš se i sustaš, te najtrag — kakav pošao, onaki se i vračaš.

To su ti Tomiše, to lviše i Špirkalo, pa ih na kolarište izvodi, ako srca imaju, a na sajme vodi, ako što imaju na nje obući. To su za me ēose riječaste dlake, a iskvarene duše. Sa gjavljom tikve do podne siju, ali će im se, ja im poruk i bez proročta prorok, popodne o glavu razbijati. Eto ih tebi, pa ako si od ēeifa, s njima se zlatnim narančama nabacuj od Drilipa do Budima grada. Meni je od jutros druga za glavom i dok joj još

— Ma barem ti, kuma Stane, znaš za svoga

njemačkome Caru, i sva mu skupština to oduševljeno prihvati.

Generalni guverner i predstavnik njemačke vlade zahvališe Steckome na lojalnom govoru. Poslije toga bila je crkvena svećanost, pak generalni guverner s pratnjom pogje u zgradu središnjeg pripomočnog odbora, gdje je potpredsjednik Steckome rekao: «Čestitam gospodi središnjem pripomočnog odboru, kao zastupateljima sviju stališta pučanstva, na uspjehu koji imaju da nazriju u današnjem proglašaju, i nadam se da će zajedničkim radom obiju strana: pučanstva i vojne uprave, uspijeti da se narodne želje po mogućnosti ostvare».

Potpredsjednik Steckie zahvali toplim rijećima. Na uspomenu današnjeg istorijskog dana, generalni je guverner izdao amnestiju za one koji su kazneno i administrativno osuđeni, a dostojni su milosti.

LUBLIN, 6. Kad je generalni guverner, poslije jučerašnjeg svećanog proglašenja kraljevine Poljske pustio pred se i da do mu prikazu predstavnike pučanstva, jedan mu zastupnik seoskih općina zahvali ovim rijećima:

«Najsrđanije zahvaljujem Vašoj Preuzvišnosti u ime težaka na proglašenju države poljske. Neka Bog blagoslovni vladare Austrije-Ugarske i Njemačke, za to što su nam povratili poljsko carstvo. Doljski težaci neće to nikada zaboraviti».

Cijeli dan sje biće živo u Lublinu. U večer pučnijska glazba obagje svirajući glavne ulice grada. Lublinski nacionalni odbor priredio je dvije svećane predstave, u kojima je došlo do odusjevljenih manifestacija.

Po vijestima što su do sad, stigle, dan u koji se proglašila kraljevina Poljska proslavljen je i u središnjim okružnjim zapovedništva sa izvanrednim veseljem a tako i u cijelom području zemlje.

VARŠAVA, 6. Wolff Bureau. Danas se, sa velikim odusjevljenjem naroda, na hiljadu okupljena po svim ulicama, na poljanu i u dvoru golemog kraljevskog obavio svećani čin, kojim se proglašila kraljevina Poljska. Na podne, generalni guverner Bešeler pročita u «dvorani stupova», u prisustvu poljaca vlasti, varšavskog nadbiskupa i predstavnika austro-ugarske vlade, proglos na njemačkom jeziku. Grof Huttent-Czapski namah ga ponovi na poljskom jeziku.

Rector universitete Brudzinski zahvali zgodnim govorom.

«Njegove posljedne riječi prihvateće su veselim klijanjem «Niech zuje» i neprekidnim pljeskanjem. Megju uživanicima Poljaci su do suza bili granuti. Poslije toga držao je guverner govor, u kojem je kazao:

«Dok još bijesni svjetski rat, velikodušna odluka saveznih vladara privodi u djelo dugo gojeno želju na vlastima, a to kako u političkom, tako u vojnom odnosu, jemstvu za svoje postojanje. Vi ste u vašoj spomenici iznijeli niz želja, koje se za sada ne daju ispuniti, ali možete biti uvjereni, da cu ja, a sporazum s našim njemačkim saveznikom, nastojati, da u zgodno vrijeme i prema mogućnosti dogjem Vašim željama u susret. Mi smo već i dosada dali dosti dokaza o našem životu i uspješnom interesovanju za Poljsku, te smo i utri put uskrsnuću države Poljske. Ali u borbi i u radu ne smijemo malakasti, tako da kad nastane mir, budemo vam mogli mirne duše i pod srećnom zvijezdom prepustiti vašu oslobođenu zemlju. Mi hoćemo da Poljsku za navike oslobođimo od ruskog jarma, a u tome računamo i na vašu djetotornu pomoć. Pouzdajte se posve u nas, predajte suđbinu vašu s pouzdanjem u ruke saveznih vlasti, te sarajgujte sa svim vašim duševnim i materijalnim snagama oko ostvarenja historičnog čina, što ga začinju Austrija-Ugarska i Njemačka, da se naime nano podigne slobodna, neovisna Kraljevina Poljska.

Poslije službenog pozdrava, odašanici se zadržave još neko vrijeme u ministarstvu izvanjskih poslova u život razgovoru s baronom Burianom i s osobama koji uz njega bijahu na primanj. Biva s poliklarima barunom Macchiom, von Mercym, grofom Forgachom, poslanikom pl. Ugonrom, dvorskim savjetnikom pl. Montlongom i tajnikom poslanstva grofom Hoyosom.

Sutriđan krenuće opet natrag za Varšavu.

Doznajemo da je ista poljska deputacija izašla u subotu 28. oktobra pred državni kancelar Bethmann-Hollweg, gde je dočekana jednako kao i u Beču.

kamenom tamo, dohvati se Grupač, i kako koraci, tako i zja, na kojuz glasom zanosi i varka, zivka «Krilu» i mekeće, ne če li se uzabili otvara.

Grupovač je duboka i strahljiva prodorina, a i izdajna, te je zelenim gušćem zakritu ne opazi, ved kad ćeš nogom na nju koraciti.

«Krilu» i onako, pored svega Galića blaga, prozdrljiva i pošteta, polaksila se za zelenim oko Grupovače kićem, vrci, ali ne pogodi, te se strmoljavi i odleti. Sto tražila, to i našla.

Što se Šimak i koliko napatio, dok se «Kril» dočepao i iz jame i istegao, niti pitaj, niti češ saznavati. Ljubav je ono obavila, a kod nje nigda ne sazna ljevica, što je odredila desnica.

— Da što se ti, Šimak, pačać u Galića blago? Markiš razbij, pa neka i plaća, izgubio, pa neka i otiči! — oštireću ja, a opet je zalijavem posmehom oko usnica, da se one obe dosjetiše, da je očinska, a nije očuhinska.

— Svejedno, oče, a ja, a Markiš! — uvjerljivo će i ozbiljno Šimak.

— Ugursuzi su oni i huncuti jedan i drugi i ne vjerjuvi vi njima! — nasmije se Jakovica i materinski te milo pomilova zažarena Šimka po zdravim obrazima.

— Nije to, Jakovice, već je kog njih uvijek vjera, a nigda nevjerja! Je li tako, Šimiću?

— Tako je, oče! — odumito će i ko zahvali Šimak, što sam pogodio. Ispravi se i pomože kumi Stani prenijeti kozurinu do Galića kuća.

Njemačka i nova kraljevina Poljska.

Berlin 5. «Norddeutsche Zeitung» govoreći o proglašu, kojim se uspostavlja slobodna Poljska piše: Nijesu «zaštitnici malih naroda» oni, koji sada povraćaju ovu zemlju svom narodnom razvitu, nego obe vlasti protiv kojih se lažno izvala mržnja cijelog svijeta naime malih naroda. Zapadne vlasti izražavaju Poljskoj kojekakve «platonske simpatije», dapače odjekivaše sa zapadom mnogi polikl «Vive la Pologne», koji ih nije vezao na nikakav čin. Svaki put, kad bi Poljaci, uzdajući se u pomoć iz Londona i Pariza, započeli borbu za svoju nezavisnost, izbjegla jasno, da su se uzdali u prazne riječi. S te strane nije njima mogla sinut sloboda.

Oslabogjenje Poljske spojeno je s pobnjem Njemačke i njezinih saveznika, te samo ovi, a ne Rusija, ne zapadne vlasti, imaju u opstojanju slobodne Poljske vlastite interese. Sigurnost Njemačke zahtijeva za sva vremena, da Poljska ne bude kao vojnički logor, iz kojega mogu ruske horde, rastavivši Slesku od Istočne i Zapadne Druske, prodrijeti u carstvo. Za tri milijuna raste godišnje pučanstvo ogromne države na istoku. Kraće ali kako branjene moge biti čak temelj mirnog odnosa s našim ruskim susjedom. Mi ćemo to smatrati velikim dobitkom, ako i kod razvijanja i zadatka za sljedećih godina mira budemo imali Poljsku s našu stranu, jer mi pružamo Poljacima, koji su se riješili ruskog gospodstva, priliku, da se oslove u svojoj državi o središnje vlasti i da mi u čvrstom savezu s njima slobodno razvijemo politički, gospodarski i znanstveni život. Dok središnje vlasti dozvoljavaju Poljskoj lagani razvitak vlastite obrambene sile, ispunjuju im goruću želju, koja će ovaj vojnički tako nadaren narod dale je voditi korak po korak u promicanju političke državne misli. Morat će se svladati težak, naporan rad. Ali preko svih poteškoća pomoći će im stare sile našega naroda da dogđu po svog velikog cilja. Tako ćemo mi s vremenom imati u novoj poljskoj državi vrijednog, sprijateljenog susjeda, Njemačku ćemo osigurati sa istoka a budućnost će Evrope dobiti dragocijenog druga.

RAT.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

Izvještaji austro-ugarskog glavnog stana.

BEC, 4. novembra. Službeno se javlja:

Istočno bojište:

Vojna fronta generala konjice Nadvojvode Karla Frana Josipa:

Neprijatelj je nastavio svoje napade u sjevernoj Vlaškoj. Osim preosvojenja pograničnog viša Rosce u prostoru jugo-istočno od Brassa, neprijatelj nije imao nigde uspjeha. U bojevima o jednu poziciju na visu jugo-zapadno od Predealu, koja je održana protiv najžešćih navalnih, iznijesmo preko 250 rumunjskih zarobljenika. Rumunjska artilerijska djelatnost ponarala je na erdeljskoj istočnoj granici.

Fronta gen. maršala Princa Leopolda Bavarskoga:

C. i k. komanda lovničkih napala je kod Bohorodčanja ruske prednje straže, te je sravnila sa zemljom njihove pozicije. Na Narajovki njemački je bataljun ponovo osvojio na juriš nekoliko ruskih opkopa, te ih održao protiv ljudi protuadaraca.

Talijansko bojište:

Nakon žestokih bojeva 1. i 2. novembra, proteklo je na bojnoj fronti Primorja jutro 3. novembra bez velikih ratnih akcija, ali popodne nasrtiljost Talijanaca opet ponaraste.

Na Krasu naša je zaporna vatra zadржala više puta preduzimanje napada; unatoč bezbrojnih pokusa, neprijatelj nije nigde uspio da steče zemljišta. U večer, u dolini Vipave, jake neprijateljske snage zagoniše se do u naše pozicije između Vertojbe i Bilja; ali naskoro preoteće naši protutnapadom sve opkope. Pređu našim zaprekama kod Sv. Katerine i Dambera iskrvarilo se više bataljona Bersaljera u bezuspješnom napadu. Broj zarobljenika od 1. novembra poskočio je na 3.500.

Jugo-istočno bojište:

Nije bilo osobitih dogagaja.

Zamjenik poglavice generalnog štaba v. Höfer podmaršal.

Dogagaji na moru:

Dana 2. novembra u večer eskadra hidroplana osula je izdašno bombama vojene zgrade u Sv. Kancijanu i Tržiću i tvornice «Adrie».

Zapovjedništvo flote.

BEČ, 5. Službeno se javlja:

5 novembra 1916.

Istočno bojište:

Vojna grupa gener. maršala Mackensena:

Jedna skupina austro-ugarskih monitora iskrvala je 3. novembra nekoliko odjeljaka na dunavskom otoku Dinu i na suprotu rumunjsku obalu. Odjeljci protjeraše neprijatelja i oteže mu 2 topa i 4 municipijske kola. Rumunjska su pojačanja potjerana u bijeg.

Fronta generala konjice Nadvojvode Karla Frana Josipa:

Započelo od Szurdukskog klanca Rumunji nastavljaju bez uspjeha svoje napade. Jugo-zapadno od Rotenturmskog klanca stekosmo zemljišta. Jugo-zapadno od Predealu njemačke i austro-ugarske čete zauzele u ljudim bojevima ušančenu i žilave branjenju poziciju na Clabucepu, pak u oštrom zagonu za neprijateljem još i drugu neprijateljsku liniju. Protivnik ostavlja u našim rukama 14 oficira, među kojima jednog pukovničkog zapovjednika, i 647 momaka, i tako poskočio je ukupni plijen iz bojeva južno od Predealu na 1747 zarobljenika, 8 topova i 20 mitraljeza. U pograničnom prostoru istočno od Brassò neprijatelj preduzima iznova napade. U kraju oko Tölgysa naša je fronta na dva mesta potisnuta za dva kilometra po prilici.

Vojna fronta gener. maršala princa Leopolda Bavarskog:

Ništa važno.

Talijansko bojište:

Na Krasu Talijanci uperiše jučer svoje glavne napore protiv naših pozicija u južnom dijelu visoravni. Ovaj put središte boja bijaše prostor oko Jamla. Naši tamošnji opkopi stojahu već izvana pod živahnim vatrom, čija bi snaga porasla svaki put prije nego bi se pješadija otisnula. Svi napadi, osobito posljednji, koji je pokušan još u 8 s. na večer, propadoše pred našim linijama sa najtežim gubicima po neprijatelja. Na drugim dijelovima bojne fronte artillerijski se boj nastavlja sa nesmanjenom snagom.

Jugo-istočno bojište:

U našem području ništa novo.

BEČ, 6. Službeno se javlja.

6 novembra 1916.

Istočno bojište.

Vojna fronta generala konjice Nadvojvode Karla Frana Josipa:

Rumunjski napadi u sjevernoj Vlaškoj ne postiže ni jačer baš nikakva uspjeha. Stekosmo zemljišta jugo-istočno od Vörstoronskog (Rotenturmskog) klanca i zauzesno brdo Laomi. U Bodzaskom pograničnom kraju i kod Békasa i Tölgysa boj se jednako bije. Istočno od Kirlibabe odjeljci hrabre pješadijske terezinske pukovnije br. 42 i drugi dijelovi četa osvojile nenadnim zagonom Sedulski vis, odnjeviši 100 Rusa zarobljenih i jednu spravu za bacanje mina.

Fronta gen. maršala Princa Leopolda Bavarskog:

Ništa važno.

Zapadno bojište:

U Primorju nasrtiljiva je djelatnost Talijanaca znatno popustila. Drama masama pješadije što su ulagali, bijaju im gubici posljednja dva dana bitke izvanredno teški. Jučer je artillerijska vatra bila živahnija samo kod Bilja, Hudi Loga i zapadno od Jamla. Kod Bilja odbijena je vatrom neprijateljske infanterije koja je napredovala.

Jugo-istočno bojište:

Nije bilo osobitih dogagaja.

Zamjenik poglavice generalnog štaba v. Höfer podmaršal.

Izvještaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 4. Wolff-Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 4 novembra 1916:

Zapadno bojište:

Oštar artilerijski boj pretjecao je neprijateljske napade, koji su mogli da se razviju u našoj vatri samo u ograničenom opsegu. Tako su odbijeni na sjevero-zapadno od Courcelette i odsječku Gueudecourt-Les Boeufs. Devet je neprijateljskih lejljica oborenih hincima. Popodne neprijateljska vatra protiv naših pozicija na visovima istočno od Meuse porasla je znatno. Francuski zagoni između Douaumonta i Vauxa progloši najalošvo.

Balkansko bojište:

U preduzeću austro-ugarskih monitora protiv jednoga otoka na Dunavu jugo-zapadno od Ruščuka, zaplijenjena su 2 topa i 4 sprave za bacanje mina. U Dobrudži i na Mađedonskoj fronti nije bilo važnih dogagaja.

BERLIN, 5. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 5. novembra 1916:

Zapadno bojište:

U Dobrudži odbijeni je artilerijskom vatrom slab neprijateljski napad. Na Dunavu kod Oltenice, Ruščuka i Zimniče obostrano artilerijsko djelovanje.

Eskadra monitora zapremila je danas otok sjeverno od selu Pirgosa; zaplijenila je 2 topa, 4 municipijske koli i 150 granata. Jeđna satnija koja je poslana protiv nje, bila je protjerana.

SOFIJA, 5. Izvještaj generalnog štaba, 4 novembra:

do Bouchavesnesa, zdržani protivnici pretrpeše najveće krvave gubitke, te osim jedne lokalne koristi stečeno na sjevernom dijelu šume St. Pierre Vaast, ne postigoše ništa. Gdje je inače neprijatelj mogao da u našu liniju prodre, odmah ga se otolen izbacilo; on ostavlja u našim rukama 10 oficira i 310 momaka i drugog plijena. Sjevero istočno od Le Sarsa, iznijesmo tu samo preko 70 zarobljenika i 11 mitraljeza. Kod Soissansa odbijen je napad slabog francuskog odjeljka. Desno od Meuse u odsječku Hardaum žestoki bojevi artillerijom i ručnim granatama.

Balkansko bojište:

Ništa novo.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

Izvještaji turskog glavnog stana.

CARIGRAD, 4. Glavni stan javlja, 3 novembra: Egipatska fronta:

Naše letjelice baciše s velikim uspjehom veliki broj bombi na Suez i luku Tewfik, i na željeznicu i 11 mitraljeza. Kod Soissansa odbijen je napad slabog francuskog odjeljka. Desno od Meuse u odsječku Hardaum žestoki bojevi artillerijom i ručnim granatama.

Balkansko bojište:

Sjeverno od Bitlisa čarkanja po nas povoljna. Na obali kod Ognotta biju se bojevi koji teku dobro za nas. U središtu i na lijevom krilu čarkanja, a i ta nama u prilog.

CARIGRAD, 5. Glavni stan javlja 5 novembra:

Sa bojišta nema važnih dogagaja da se javi.

CARIGRAD, 6. Glavni stan javlja, 5 novembra: Fronta Kavkaza:

Sve jednako žestoke mečeve i kišljivo vrijeme.

CARIGRAD, 7. Glavni stan saopćuje:

Fronta u Kavkazu:

Bilo je čarkanja, koja su protekla nama u korist.

Izvještaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 5. Izvještaj generalnog štaba, 4 novembra:

Makedonska fronta:

Ništa važno, stanje ne promijenjeno.

Rumunjska fronta:

U Dobrudži odbijeni je artilerijskom vatrom slab neprijateljski napad. Na Dunavu kod Oltenice, Ruščuka i Zimniče obostrano artilerijsko djelovanje.

Eskadra monitora zapremila je danas otok sjeverno od selu Pirgosa; zaplijenila je 2 topa, 4 municipijske koli i 150 granata. Jeđna satnija koja je poslana protiv nje, bila je protjerana.

SOFIJA, 5. Izvještaj generalnog štaba, 5 novembra:

Makedonska fronta:

Stanje je ne promijenjeno.

Neprijateljski aeroplani napadaju napućena mjesto, što ostaju za frontom, a da im nijesu nanijeti znatne štete. Na zanozi Bjelašice Planine bombardovao je neprijatelj bez uspjeha mjesa Palmić, Globoška, Tulovo, Gornji-Poro. U dolini Strume slaba artilerijska vatra. Na obali egejskog mora mirno.

Rumunjska fronta:

U Dobrudži okršaji između pomaknutih odjeljena. Neprijateljske su lage bombardovale Konstanu i Mangaliju, no naši ih hidroplani primaju, da se udalje u Široko more.

SOFIJA, 7. Izvještaj generalnog štaba, 6 novembra:

Makedonska fronta:

Na jugu od Malikskog jezera naše čete protjeraju neprijateljsku konjicu. Na fronti od Prješpskog jezera do obale Egejskog Mora slaba artilerijska djelatnost, a na mjesa okršaji između izvidničkih odjeljaka. Na obali Egejskog Mora miruju se.

Rumunjska fronta:

Duž obale Crnog Mora mirovanje. U Dobrudži bilo je neznatnih sukoba između izvidničkih odjeljena. Na Dunavu paljba artillerije i pušaka bez osobite važnosti.

SOFIJA, 7. Izvještaj generalnog štaba, 6 novembra:

Makedonska fronta:

Na jugu od Malikskog jezera naše čete protjeraju neprijateljsku konjicu. Na fronti od Prješpskog jezera do obale Egejskog Mora slaba artilerijska djelatnost, a na mjesa okršaji između izvidničkih odjeljaka. Na obali E

ječe, da nije
ornica.
na 4 novem-
moglji sje-
itlandskim o-
da je izvu-
na 5 novem-
uta je u la-
posadu.

državnog

pravljajući o
je poštajnik
uča zahtijeva-
om politikom.
ama Vlađama
ške što smo
d. Mi ne mo-
kućom ili sa
li, da nas se
ude!

zerni zatražio
e lake flote
om i s fran-
čkih podmor-
aljevin odre-
zaključilo, da
nepruhvatljivo
to i napašta-

iz Atine: U
povod tomu
e grčke lagje
a se sad mo-
Atinska je
e satnije pje-
poličkim su
aja.

«Secolo» ja-

bi iz kon-

koji bi stvo-

m.

lazi doskora

aba opet na

er javlja: Sa-
sprijeće, da
osa i vladu-

koj.

norveški od-

mbra njema-

vojske u

Rima: Po vi-
vojske u Ga-
Bukurešti, da
u Dobruži:

pe.

, koji je od
aro je nočas-

1. oktobra.
Dominikan-
29. oktobra.)

minikanaca,
vi O.O. Do-
novog Reda.

preko sva-
živimo, tati Mp. O.

a znanstven-
ročita njegov
izrekao go-
minikanskog
dane veče.

Dom. Redu-
te, govor, te
tim, sa za-
u Dubrovni-
venom polju
stranom svij-
i posudj-
pobijali kri-
ljudi bili na
ovniku, sva-

Dominikanci,
vanje trećeg
g. dr. Josip
dana bila je

eljni dan te
resv. biskup
kanci slave
mp. O. Dro-
sve gradsko
lana u 9 i 3/4
v. biskupa i

alarnim kri-
jevcu i Do-

Franjevac i

jecezanskog
vjetlim, pje-
canac, gdje
u, ispjedjana

iza toga to

vom tronu i

jestima sta-

jahu na nogama, Dominikanci, izlazeći dva i dva, otiduše sred crkve pred oltar Kraljice Rozarija, pjevajući «Salve Regina» i «Lumen Ecclesiae», kako to po svom obredu svake večeri čine. Iza toga je bilo rozarije, propovijed, te napokon svečani Te Deum i blagoslov sa Presvetim.

I ovom su zgodom Dubrovčani pokazali, koliko ljube i kako su harni svojim «Bijelim Fratrima», svojim «predikaturima» kako su ih prije nazivali, kako reče u svom govoru Veleč. Dum N. Gjivanović, jer je sva tri dana, a pak osobito trećeg, crkva bila tako puna, da se morao pustiti svjeti u kor i u sakristiju.

Na pontifikalnoj su Misi bile zastupane sve redovničke obitelji, što su u gradu, muške i ženske. Glavna vrata crkve bijaju urešena zelenilom, i prigodnim natpisima.

DALMATINSKE VIJESTI

C. k. pokrajinsko školsko vijeće
držalo je 4 o. m. redovnu sjednicu, u kojoj je između ostalog, odlučilo, da se u Zadru osnuju dva dječačka zabavista pod upravom posebnog kuratorija i da se c. k. dalm. Namjesništvo potakne na inicijativu oko skrbi za mladež u Dalmaciji na široj podlozi; pretresalo i odlučilo o nekim školskim prostorijama; raspravljalo o disciplinarnim mjerama protiv nekih nastavnika; odlučilo o molbama nekih učenika srednjih škola za naknadno upisivanje; riješilo molbe učenika srednjih škola za oprost školarine, te udjeljilo petogodišnje doplatke, pripomoći i dopute raznim nastavnicima pučkih i srednjih škola.

Ratna odlikovanja.

Njegovo se je Ces. i Kralj. Apostolsko Veličanstvo premilostivo udostojilo podjeliti:

u priznanje hrabrog i uspiješnog držanja pred neprijateljem red željezne krune trećeg razreda s ratnom dekoracijom nač. Todoru Vojnoviću (pon. 30. p. 1916.)

vojnički krst za zasluge trećeg razreda s ratnom dekoracijom podpukov. Vjekoslavu Marochino od 70. p. 1916. nač. Reinholdu Prade od 22. p. 1916. nač. podpuk. mir. staležu Ivanu Čindriću, od 47. dom. puk.

i naredio je da se saopći:

Ponovno previšnje pohvalno priznanje prič. nač. Fridriku Petriću, od 22. p. 1916. nač.

Previšnje pohvalno priznanje prič. nač. Bogumilu Žaludi, od 23. dom. puk., prič. por. Ivanu Montanari, od 12. dom. puk.

Njegovo Ces. i Kralj. Apostolsko Veličanstvo najmilostivije je blago izvoljelo imenovati prič. voj. i. nasl. straž. Marku Mičina, od 22. p. 1916. nač. natporučnikom auditorom u prič.

prič. zast. Ivana Vršalovića, od 23. dom. puk. natporučnikom mir. staleže u smislu § 81 vojničkog skrbnog zakona od god. 1875.

Postanske štedionice u Dalmaciji.

Prošastog mjeseca oktobra položeno je kod postanskih štedionica u Dalmaciji: u štedionici promet kruna 153.421.96, a povraćeno kr. 108.799.62; položeno je u čekovni promet kruna 5.607.145.40, a povraćen okruna 2.720.505.48.

Dalmatinska efektivna lutrija. — Pričitanje zgoditaka.

Upozorju se vlasnici izvučenih srećaka dalmatinske efektivne lutrije u korist udovica i siročadi palih dalmatinskih vojnika, da pričitanje zgoditaka može slijediti još do uljkno 8. tekućeg mjeseca. Zgodicima nepridignutim do toga roka moći će lutrijski odbor da raspolaže u dobrotnovne svrhe.

Popisi zgoditaka nalaze se kod svih općina i poreznih ureda, kod kojih osobe koje posjeduju srećaka mogu konstatovati, da li su njihove sreće izvučene.

Decessi.

È morto ieri nella sua villa a Tkon il consigliere superiore edile della luogotenenza dalmata Pietro cav. de Erco. La triste notizia giunse a Zara inattesa, chè sebbene il compianto defunto fosse da più tempo sofferente, nessuno pensava si prossima la sua fine. Era un ottimo cuore ed una bella intelligenza funzionario operoso e zelante, generalmente benvoluto. La sua morte destò quindi sincero compianto fra gli amici, i colleghi ed i conoscenti molti che avea. I suoi funerali avranno luogo a Tkon.

Alla famiglia colpita da tanta sventura le nostre condoglianze più sincere.

* * *

Dopo breve malattia, cessò di viveře il commissario all'annona del comune di Zara sig. Pietro Valenti, a riposo da più anni. La notizia della sua morte verrà appresa con rammarico da quanti lo conoscevano più da presso, chè per la solerzia nel disimpegno delle sue funzioni e l'urbanità dei modi era molto apprezzato. Era insignito della croce del merito. Alla famiglia addoloratissima le nostre condoglianze.

Tragična smrt.

Javljava iz Stolca, 1 studenoga: Danes je tračićnom smrtri umro upravitelj kotarske ispostave u Čapljini, politički pristav Vuk Vuletić-Vukasović. Dok je on u Gabeli sjedio za ručkom, učiteljica je lukič neoprezno pregledavala njegovu lovačku pušku. Pri tom je puška opalila, te je hitac smrtnosno pogodio pristava Vukasovića.

Vuk Vuletić-Vukasović rodom je iz Dubrovnika, a sin je prof. Vida Vuletića-Vukasovića.

Tehško ozalošćenom ocu naše najusrdnije žalovanje.

Kože za opanke.

Zapovedajuci general i poglavatar Bosne i Hercegovine stavio je Dalmaciju na raspolažanje 50 volujskih koža za opanke. Od tih koža 10 je namijenjeno općini zadarskoj i biće predane zemaljskom gospodarskom vijeću, koje će ih prodavati. uz cijenu što će mu Namjesništvo naznačiti, isključivo onim osobama težačke ruke, kojima bude općina izdala potvrđnicu da im je ta koža potrebna. Svakako jednoj se osobi ne smije prodati više od jednog para opanaka.

Lotteria dalmata in effetti. — Prelevamento delle vincite.

Si rendono attenti i detentori di cartelle estratte della lotteria dalmata in effetti a favore di vedove ed orfani di caduti soldati dalmati, che l'estrazione delle vincite può aver luogo ancora fino a tutto il 18 corr. Il comitato della lotteria potrà disporre a scopi di beneficenza delle vincite che non venissero prelevate fino al suindato termine.

La lista d'estrazione può ispeziorarsi dalle parti presso ogni comune o ufficio d'imposte.

Prinosi za fond udova i siročadi palih dalm. ratnika.

Općinska uprava u Trogiru sakupila je pri isplaćivanju vojn. pripomoći kr. 44.10 — Upraviteljstvo c. k. velike gimnazije u Zadru 7 — preostatak od svete sakupljene od učenika zavoda za vjenac pokojnomu sudružu — Sakupljeno u Gradcu (Makarska) preko sedmice pok. Žvonimira Parčine 179 a od toga darovaše: Ivan Pavela 50, F. Macaria 30; po kr. 20: Ivan Petrić Ivanov, Marin Matković i Ivan Novaković; po kr. 10: Lovre Bajić, Derhave i Vilko Maroli; Josip Markota 5 i Marin Bulić 4 — Tyrdka Bira i Palaka Zadar kr. 10 — Vjekoslav Radica naduč. Split 155 — Uprava pučke škole u Silbi kr. 41 — Don Ivan Lučić u Trubusima 26 — R. k. župski ured u Vrsima skupio prigodom Previšnjeg rogjedana 30 — Općina u Trpinja 80.

* * *

La spett. famiglia Alberto Marsich in Zara ha versato l'importo di cor. 10 a vantaggio del fondo vedove ed orfani di soldati dalmati caduti per onorare la memoria del defunto signor Giovanni Poletti-Copessich (Spalato).

Telegrami Uredništva.

Telegraphen-Korrespondenz-Bureau.

RAT.

Izvještaji austrijsko-ugarskog glavnog stana.

BEČ, 7. novembra 1916. Službeno se javlja:

«7. novembra 1916.»

Istočno bojište:

Fronta generala konjice Nadvojvode Karla Franja Josipa:

U odsječku Rotenturmskog klanca neprijatelj je zaobilaznim napadom protjeran sa visova severno od Spini; ostavio je 10 oficira i 1000 momaka zarobljenih. Sjevero-zapadno od Kampolunga jedna je od naših prokušanih planinskih brigada odbrila šest rumunjskih juriša. Južno od Kracne oteži je neprijatelju jedan vis. Kod Tölgysa Rusi potisnute našu frontu u pograničnoj planini, u upornim bojevima od više dana, za nekoliko kilometara. Pred vatrom u masama ruske artilerie opet napustimo brdo Bedul istočno od Kirlabice.

Vojna fronta gener. maršala princa Leopolda Bavarskoga:

Kod austro-ugarskih bojnih snaga nije bilo osobitih događaja.

Talijansko bojište:

U dolini Vipave i na Krasu nije jučer došlo do ovečih bojeva. Stanje se nije izmijenilo; Talijanci ostaju mirni. Njihova u veliko preduzeta ofenziva prvih dana novembra nije uspjela.

Jugo-istočno bojište:

Ništa novo.

Zamjenik poglavice generalnog štaba v. Höfer podmaršal.

Izvještaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 7. Wolff Bureau javlja:

Veliki glavni stan, 7 novembra 1916.:

Zapadno bojište:

Ma da se jasno poznala namjera Engleza, da jučer nastave svoje napade, uspije im samo istočno od Eaucourt l'Abbaye sklonuti pješadiju da izbjegne iz opkopa; ali je namah prinujena da se povrati. Engleski gubici momčadi poginu od 5. do 7. novembra, ispada da su, osobito kod austrijskih divizija, vrlo znatni. Francuski napadi preko zemljista posut palim vojnici, ponovlje se samo u ograničenom opsegu; preduzeti su u većer i u noći između Les Boeufs i Rancourta, ali većim dijelom propadoše već u našoj vatri. Njemačka letjeljuka eskadra zapali noćnim napadom bombama veliko skladisti muničije kod Cérisy na Somme jugo-zapadno od Brayja. Silne, duge detonacije osjećaju se do St. Quintina. Upodručje Meuse nije se ništa osobito dogodilo.

Istočno bojište:

Ruska je artilerija između Dwinske i Naroczkog jezera djelovala preko obične mjere. Sjevero-istočno od Werchyja zauzesmo, bez svojih gubitaka, mali ruski mostobran na lijevoj obali Stochoda i iznijesmo nekoliko zarobljenika. Zapadno od Bodzaskog klanca i ceste preotvoreno na juriš liniji što bijasno izgubili na Sirlu. I južno od Vulkanskog klanca napredovasmo.

Balkansko bojište:

Stanje se na obim frontama uopće nije izmijenilo.

Prvi general kvartirmajstor Ludendorff.

Izvještaj bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 7. Izvještaj generalnog štaba, 7. novembra.

Makedonska fronta:

Stanje je nepromijenjeno.

U obliku Černe živahne artillerijske vatrica i okrugli između stražarskih odjeljaka. Neprijateljske letjelice razvise iza naše fronte živahnu ali neuspješnu djelatnost.

Rumunjska fronta:

Duž Dunava na mjestu artillerijska i pješadijska paljba. Uništili smo vatrom više teglečnih lagija iza otoka Golema i Kalafata. U Dobrudži i Šumadiji između izvidnič

